

GRONDBANK

Gewaarborgd grondverzet

DRAAIBOEK VOOR BEDRIJFSGEBONDEN TUSSENTIJDSE OPSLAGPLAATSEN (B-TOP) EN CENTRA VOOR SLIBVERWERKING (B-CSV)

Administratief en organisatorisch luik van het traceerbaarheidssysteem van vzw Grondbank

1 INLEIDING

Dit draaiboek is van toepassing op **tussentijdse opslagplaatsen** en **centra voor slibverwerking** die bij de Grondbank zijn aangesloten als B-TOP (Bedrijfsgebonden Tussentijdse Opslagplaats) of als B-CSV (Bedrijfsgebonden Centrum voor Slibverwerking). De grondbank behoudt het recht om de principes van dit draaiboek tevens toe te passen op tussentijdse opslagplaatsen en centra voor slibverwerking die niet bij de Grondbank zijn aangesloten, en dit in het kader van de aflevering van grondverzettoelatingen en bodembeheerrapporten.

Voorliggend document omschrijft de traceerbaarheidsprocedure van bodemmaterialen in de zin van artikel 191/1 van het Vlarebo. De bodemmaterialen worden opgeslagen volgens een procedure, goedgekeurd door de Ovam, die de erkende bodembeheerorganisatie in staat stelt de bodemmaterialen te traceren.

Het doel van dit draaiboek is om de traceerbaarheid van de verschillende bodemmaterialen te garanderen en ervoor te zorgen dat het hergebruik van deze bodemmaterialen geen nieuwe bodemverontreiniging veroorzaken.

Zo kan een aannemer of openbaar bestuur een terrein inrichten voor de opslag van bodemmaterialen, afkomstig van verschillende werven (eigen werven en/of werven van derden) en deze naar verschillende nieuwe bestemmingen vervoeren.

Partijen, waarvoor reeds eerder een technisch verslag werd opgesteld, dienen niet opnieuw volledig bemonsterd te worden, alvorens een bodembeheerrapport kan worden aangevraagd. Dit voor zover de afvoer van de bodemmaterialen naar de TOP/CSV voorafgaandelijk werd gemeld aan een erkende bodembeheerorganisatie.

Tussentijdse opslag gebeurt onder meer om de volgende redenen:

1. wanneer voor overschotten van bodemmaterialen geen onmiddellijke eindbestemming voorhanden is;
2. om de bouwtechnische kwaliteit te verbeteren, en de partij daarna terug naar de plaats van herkomst te vervoeren;
3. om af te zeven, te behandelen, samen te voegen, te herverdelen;
4. om partijen die nog niet of onvoldoende werden bemonsterd, na uitgraving representatief te kunnen bemonsteren.

2 WETTELIJKE BEPALINGEN

1. VLAREBO, hoofdstuk XIII, het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmaterialen.
2. Codes van goede praktijk voor het gebruik van bodemmaterialen van Ovam.
3. VLAREM rubrieken 61.2., 63, 2.1.3 en 2.2.8 inzake omgevingsvergunning voor exploitatie van ingedeelde inrichtingen of activiteiten

De rubriek 61.2 is van toepassing voor de opslag van uitgegraven bodem die voldoet aan een toepassing overeenkomstig het Vlarebo en geldt enkel voor inrichtingen die langer dan 1 jaar in exploitatie zijn en die een opslagcapaciteit hebben van meer dan 1000 m³.

De rubriek 63 is van toepassing voor opslag en / of ontwatering van bagger- of ruimingsspecie die voldoet aan de bepalingen voor het gebruik van bodemmaterialen, overeenkomstig het Vlarebo.

Rubriek 2.1.3. is van toepassing voor de opslag van uitgegraven bodem die niet voldoet aan een toepassing als vermeld in het Bodemdecreet en het Vlarebo (geen minimumvolume).

Rubriek 2.2.8 is van toepassing voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie die niet voldoet aan de bepalingen voor het gebruik van bodemmaterialen, overeenkomstig het Vlarebo.

4. Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

Art. 4.2.1. - een grond gewoonlijk gebruiken voor het opslaan van allerlei materialen.

Voor een TOP is altijd een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen nodig, ongeacht de exploitatieduur en opslagcapaciteit.

3 INRICHTING VAN DE B-TOP

De opslag dient zo te worden georganiseerd dat er geen bodemverontreiniging kan ontstaan op de plaats van opslag. Daarnaast dient ook te worden vermeden dat, vanwege de eventuele verontreiniging van de ondergrond, de kwaliteit van de gestockeerde bodemmaterialen wordt beïnvloed. Dit kan door het nemen van bodembeschermende maatregelen en maatregelen inzake afwatering. In de praktijk zal de milieuvergunning de specifieke voorwaarden vermelden.

Tenzij anders bepaald in de omgevingsvergunning gebeurt alle aan- en afvoer over een weegbrug.

De B-TOP/CSV dient ontoegankelijk te zijn voor onbevoegden. De aanvoer van bodemmaterialen gebeurt steeds in overleg met de verantwoordelijke van de B-TOP/CSV.

Het inrichtingsplan geeft de algemene indeling van het terrein weer met een duidelijke zonering.

4 DE EXPLOITATIE

Traceerbaarheid betekent dat uit de registers voor iedere partij bodemmaterialen duidelijk kan worden opgemaakt wat de herkomst (indien gekend) is, waar de partij werd opgeslagen en naar welke bestemming deze uiteindelijk werd afgevoerd.

4.1 Aanvoer

4.1.1 Aanvaardingscriteria

Voor de aanvaarding van bodemmaterialen van eigen werven of werven van derden, dient steeds te worden voldaan aan de voorwaarden zoals opgenomen in de milieuvergunning.

4.1.2 Procedure van aanvoer

De bodemmaterialen worden bij aanvoer geïdentificeerd en geregistreerd. De identificatie waarborgt de traceerbaarheid van de aangevoerde partij. Concreet dient aan elke partij bij aanvoer een uniek nummer toegekend te worden.

Het technisch verslag werd reeds opgemaakt op de plaats van herkomst en conform verklaard:

Om het technisch verslag en dus de gegevens over de kwaliteit van een welbepaalde partij bodemmateriële te behouden, volstaat het volgende:

- Het transport naar de B-TOP/CSV wordt voorafgaandelijk aan de Grondbank gemeld. Dit geldt ook indien de aannemer en de exploitant van de tussentijdse opslagplaats dezelfde zijn.
- De Grondbank registreert de 'grondtransportmelding' en bezorgt de exploitant van de B-TOP/CSV een kopie van de grondtransportmelding waaraan een uniek nummer is toegekend.
- Elke vracht wordt vergezeld van een vrachtdocument. (CMR, vrachtbon Grondbank,...) met vermelding van het uniek partijnummer en het nummer van de grondtransportmelding.
- Nadat de volledige partij is aangevoerd, vult de exploitant van de B-TOP/CSV het aangevoerde volume in op de eindverklaring en bezorgt deze terug aan de Grondbank.

Het technisch verslag werd niet opgemaakt op de plaats van herkomst

- **Technisch verslag niet verplicht**

Voor de werken waarvoor geen technisch verslag moet worden opgemaakt (totale uitgraving < 250 m³ èn onverdacht) , wordt het transport van de bodemmateriële gemeld aan de erkende bodembeheerorganisatie met een 'melding kleine werf' (met uitz. van het transport met een max. toegelaten massa van minder dan 3,5 ton). Na de uitvoering van de werken meldt de uitvoerder zelf de hoeveelheid geleverde bodemmateriële aan de erkende bodembeheerorganisatie.

Indien deze partijen op de opslagplaats verzameld worden tot een samengestelde partij bodemmateriële waarvan het totale volume groter is dan 250 m³, is de opmaak van een technisch verslag en de aanvraag van een bodembeheerrapport toch verplicht.

- **Technisch verslag verplicht**

Bij het transport van meer dan 250 m³ bodemmateriële van onverdachte herkomst of van bodemmateriële van een verdachte werf, meldt de uitvoerder grondwerken dat transport aan een erkende bodembeheerorganisatie via de 'melding ongekend' en meldt de TOP/CSV nadien via de 'ontvangstverklaring' de hoeveelheid geleverde bodemmateriële aan de erkende bodembeheerorganisatie. In dat geval wordt het technisch verslag opgemaakt op de tussentijdse opslagplaats of het centrum voor slibverwerking.

Door het nummer van de grondtransportmelding of het partijnummer - toegekend door de TOP/CSV, op de vrachtdocumenten te vermelden, kan nadien de herkomst worden aangetoond. Dit is belangrijk opdat de erkende bodemsaneringsdeskundige bij de opmaak van het technisch verslag de verdachte parameters kan bepalen.

Het technisch verslag dient vervolgens conform verklaard te worden door de vzw Grondbank, waarna de exploitant een bodembeheerrapport kan aanvragen.

4.1.3 Inkeuring

Tijdens het lossen wordt een visuele en sensorische controle uitgevoerd om te controleren of de partij overeenkomt met wat werd aangekondigd.

Steekvaste partijen van ongekeerde kwaliteit, kleiner dan 250 m³, kunnen voor inkeuring samengevoegd worden tot een samengestelde partij van maximaal 750 m³ indien de afzonderlijke partijen onverdachte partijen zijn of voor dezelfde parameters verdacht zijn en indien de partijen gelijkaardige kenmerken vertonen.

Het volume van de samengestelde partij betreft het volume van de bodemmaterialen inclusief stenen, steenachtig- of andere bodemvreemde materialen.

Niet-steekvaste partijen van ongekeerde kwaliteit, kleiner dan 1000 m³, kunnen voor inkeuring samengevoegd worden tot een samengestelde partij van maximaal 3500 m³ indien de afzonderlijke partijen onverdachte partijen zijn of voor dezelfde parameters verdacht zijn en indien de partijen gelijkaardige kenmerken vertonen.

Niet-steekvaste partijen van gekende kwaliteit, kleiner dan 3500 m³ van diverse oorsprong, waarvan de gelijke milieuhygiënische kwaliteit is bepaald tijdens de in-situ bemonstering, kunnen samengevoegd worden tot samengestelde partijen van 3500 m³ voor de inkeuringsanalyse.

De staalname dient steeds te gebeuren door de erkende bodemsaneringsdeskundige die instaat voor de opmaak van het technisch verslag.

De inkeuring kan voorafgaandelijk aan of na zeving gebeuren en wordt als volgt uitgevoerd:

Voor bodemmaterialen die aangevoerd worden met een conform verklaard technisch verslag en met grondtransportmelding:

Er is geen bijkomende staalname vereist:

- Indien de exploitant van de B-TOP/CSV zelf instaat voor de uitgraving op de plaats van herkomst. Een organoleptische controle volstaat. Indien hierbij twijfels rijzen over de kwaliteit van de aangevoerde partij, is een bijkomende staalname door een erkende bodemsaneringsdeskundige vereist.
- Indien de uitgegraven bodem terug op de werf van herkomst wordt gebruikt (bvb. na bekalking).

Er is bijkomende staalname vereist indien de bodemmaterialen afkomstig zijn van een werf van derden. Hierbij is het nemen van minstens één representatief controlestaal per partij tot 2500 m³, door een erkende bodemsaneringsdeskundige, verplicht. De resultaten, alsook de interpretatie door een erkende bodemsaneringsdeskundige, dienen steeds aan de Grondbank overgemaakt te worden.

Belangrijke uitzondering: in bepaalde gevallen kan een bijkomende staalname verplicht zijn, ongeacht de bodemmaterialen afkomstig zijn van eigen werven of werven van derden.

Dit is het bvb. geval indien:

- Het technisch verslag of de conformverklaring stelt dat de bodemmaterialen bijkomend bemonsterd dienen te worden.
- Men ervoor opteert om, ter vervanging van afperkend onderzoek op de herkomst, de bodemmaterialen op de TOP/CSV te bemonsteren..

- Er twijfels zijn omtrent de eerder vastgelegde kwaliteit in het technisch verslag op basis van organoleptische waarnemingen.

Op het moment dat een partij wordt ingekeurd, mag er geen bodem meer aan toegevoegd worden.

Voor bodemmaterialen die aangevoerd worden zonder een conform verklaard technisch verslag :

- Bemonstering van de volledige partij door een erkende bodemsaneringsdeskundige, overeenkomstig de standaardprocedure voor de opmaak van een technisch verslag (OVAM).
- Opstellen van een technisch verslag (TV) door een erkende bodemsaneringsdeskundige.
- Het technisch verslag voor nazicht en conform verklaring overmaken aan de Grondbank.
- Indien de partij niet voldoet aan de aanvaardingscriteria, zoals opgenomen in de milieuvergunning, zal deze zo snel mogelijk afgevoerd worden voor verwerking elders.

4.2 Opslag

4.2.1 Procedure

Partijen dienen strikt gescheiden opgeslagen te worden zonder fysieke overlappingsen. Hierdoor wordt onderlinge contaminatie van partijen bodemmaterialen met verschillende milieuhygiënische kwaliteit vermeden.

4.2.2 Situatieplan

Op het situatieplan wordt de ligging van de verschillende hopen aangeduid. Dit situatieplan dient dagelijks (in geval van wijziging) aangepast te worden. Door de vermelding van het uniek lotnummer is er een duidelijke link met het register. De situatieplannen worden chronologisch bijgehouden.

4.2.3 Identificatie

Alle partijen worden op het terrein aangeduid met een weerbestendige identificatieplaat met vermelding van het partijnummer.

4.3 Bewerking

4.3.1 Samenvoegen / splitsen

Iedere samenvoeging of splitsing van partijen dient opgenomen te worden in het register met een overzicht van de deelpartijen.

Samenvoegen van bodemmaterialen met gekende kwaliteit:

Partijen die voldoen aan dezelfde criteria voor gebruik als bodem/bouwkundig bodemgebruik/vormvast product mogen worden samengevoegd.

Indien de partijen vóór de samenvoeging reeds werden opgenomen in een technische verslag, dient geen nieuw technisch verslag opgemaakt te worden van de nieuwe samengevoegde partij. Wel dient dit gemeld te worden aan de Grondbank.

Het mengen van partijen bodemmaterialen met de bedoeling voor de gemengde bodemmaterialen een gebruiksmethode in aanmerking te laten komen die voor de niet-gemengde bodemmaterialen niet is toegestaan, is verboden. (Vlarebo art.160)

De samenvoeging kan nooit in een "schonere" categorie of milieuhygiënische kwaliteit terechtkomen dan de categorie of milieuhygiënische kwaliteit van de slechtste kwaliteit waarin de individuele partijen op voorhand werden ingedeeld.

Aan de samengevoegde partij wordt een nieuw uniek partijnummer toegekend.

Samenvoegen van bodem en secundaire grondstof :

Partijen bodemmaterialen kunnen samengevoegd worden met partijen secundaire grondstoffen die in aanmerking komen voor dezelfde toepassing. Voor de partij afvalstoffen moet een grondstofverklaring afgeleverd worden.

Splitsen van partijen uitgegraven bodem :

Iedere afgesplitste hoop van een partij bodemmaterialen wordt ingedeeld in de milieuhygiënische kwaliteitsklasse die na inkeuring gegeven werd aan de volledige partij uitgegraven bodem.

4.3.2 Zeven

Een partij mag op ieder moment worden uitgezeefd. Indien de partij op het moment van de opmaak van het technisch verslag nog niet werd gezeefd, moet het technisch verslag duidelijk vermelden of verdere zieving nodig is om de partij te kunnen toepassen als bodem of in/of als bouwkundig bodemgebruik/vormvast product.

Een partij die een zieving ondergaat wordt ingedeeld overeenkomstig de milieuhygiënische kwaliteit die vooraf gegeven werd aan de ongezeefde partij.

Datum van uitzeving en een raming van het volume uitgezeefd puin worden per partij geregistreerd.

De verdere afhandeling van de uitgezeefde fractie gebeurt conform de wettelijke bepalingen.

Voor het puin afkomstig van partijen die voldoen aan een toepassing conform Vlarebo kan een Verklaring Laag Milieu Risico Profiel aangevraagd worden. (zie 'Procedure voor het afleveren van LMRP-verklaringen TOP/CSV)

4.3.3 Toevoegen toeslagstoffen

De toevoeging van toeslagstoffen aan bodemmaterialen met het oog op bodemverbetering gebeurt in overeenstemming met de milieuvergunning.

Een afvalstof kan enkel als toeslagstof worden ingezet, indien ze de status van grondstof heeft verworven.

De partij bodemmaterialen moet voor de toevoeging voldoen aan de voorwaarden voor het beoogde gebruik. Indien toeslagstoffen worden toegevoegd aan een partij kan de verbeterde partij bodemmaterialen niet in aanmerking komen voor een beoogd gebruik die voor de toevoeging niet is toegestaan.

Toevoeging van organisch materiaal en/of klei kan nooit aanleiding geven tot het herdefiniëren van de milieuhygiënische kwaliteitsklasse van de partij uitgegraven bodem.

Dosering en datum van toevoegen dienen per partij opgenomen te worden in het register.

4.4 Afvoer van de TOP naar de eindbestemming

Van zodra een partij (gedeeltelijk) wordt afgevoerd, worden er geen andere partijen meer aan toegevoegd.

De exploitant van de TOP/CSV vraagt een bodembeheerrapport aan met volgende formulieren:

- Aanvraag Bodembeheerrapport voor gebruik van bodemmaterialen afkomstig van een TOP/CSV.
- Standaard Verklaring Afnemer.

Op de afvoerdocumenten wordt steeds het partijnummer vermeld.

Afvoer van kleine hoeveelheden bodemmaterialen gebeurt volgens de procedure voor verdeling in kleine hoeveelheden.

Voor afvoer van partijen met conform verklaard technisch verslag, die niet worden toegepast in Vlaanderen, gebeurt een 'melding varia'.

4.5 Registers

De exploitant houdt een register bij dat de traceerbaarheid garandeert van de plaats van herkomst tot de plaats van bestemming. In dit register worden per partij tenminste de volgende gegevens bijgehouden en dit aan de hand van een uniek partijnummer.

Voor wat betreft de **aanvoer**:

- de grondtransportmelding(en) + eindverklaring(en)
- de herkomst van de bodemmaterialen: d.i. minstens het adres van de werf.

- de vrachtdocumenten
- de totale hoeveelheid aangevoerde bodemmaterialen
- opmerkingen betreffende de aangevoerde bodemmaterialen (bvb. steengehalte)
- geweigerde vrachten, met de reden van weigering
- het technisch verslag van de partijen, indien opgemaakt op de plaats van herkomst en de conformverklaring

Voor wat betreft de **opslag en bewerking**:

- Een situatieplan met aanduiding van alle aanwezige partijen en de datum, chronologisch bijgehouden
- iedere bewerking:
 - Voor wat betreft zeven : datum zeping, raming uitgezeefd puin
 - Voor wat betreft bekalken : datum en dosering
 - ...
- iedere samenvoeging (met toekenning van een nieuw partijnummer) en de opsomming van de samenstellende partijen

Voor wat betreft de **afvoer**:

- het technisch verslag en de conformverklaring (indien opgemaakt op de B-TOP/CSV)
- de grondtransporttoelating(en) en de eindverklaring(en)
- het (de) bodembeheerrapport(en)
- de vrachtdocumenten
- de hoeveelheid afgevoerde bodem
- standaardverklaring afnemer per bestemming

Vrachtdocumenten (vb. CMR of vrachtbon Grondbank)

Deze bevatten minstens de volgende gegevens:

- het uniek partijnummer
- het volgnummer en de datum van het vervoer van de bodemmaterialen ;
- de identiteit van de uitvoerder grondwerken (in geval van aanvoer);
- de vervoerder (+ grondbanknummer)
- hoeveelheid (m³ of ton)
- bij aanvoer: nr. grondtransportmelding en indien van toepassing nummer conformverklaring en 3-delig nummer (kwaliteit)
- bij afvoer: nummer van de grondtransporttoelating en 3-delig nummer
- adresgegevens van de plaats van herkomst en bestemming

5 EXTERNE CONTROLE

De vzw Grondbank voert steekproefsgewijs controles uit op de B-TOP/CSV. De exploitant geeft de vzw Grondbank de toestemming om het register, het inrichtingsplan en de situatieplannen in te zien en eventueel controlestalen te nemen.

Tijdens het controlebezoek wordt nagegaan of voldaan is aan de bepalingen van dit draaiboek en de "Codes van Goede Praktijk voor Gebruik van Bodemmaterialen" van OVAM.

Van elk controlebezoek stelt de vzw grondbank een verslag op, met een overzicht van de vaststellingen en gemaakte afspraken. Een kopie van dit verslag wordt overgemaakt aan de

exploitant. Deze kan indien gewenst opmerkingen formuleren en het verslag ondertekend voor akkoord terug bezorgen aan de vzw Grondbank.

Bij vaststelling van een inbreuk op het Draaiboek en in functie van de aard en de ernst van de inbreuk kan vzw Grondbank sancties of een combinatie van sancties opleggen.

De sancties worden als volgt ingedeeld :

Waarschuwing : de exploitant wordt aangemaand alle nodige maatregelen te treffen om de inbreuk te vermijden. Hij wordt ervoor gewaarschuwd dat het herhalen van de inbreuk aanleiding kan geven tot een zwaardere sanctie.

Verscherpt toezicht : Grondbank vzw voorziet in bijkomende en onaangekondigde controles. Werkwijze en frequentie van dit verscherpt toezicht wordt bepaald in functie van de aard en de ernst van de inbreuk.

Dreiging tot schorsing : de exploitant wordt op de hoogte gebracht dat bij uitblijven van voldoende correctieve maatregelen, er tijdelijk of definitief kan worden geschorst.

Tijdelijke schorsing : de exploitant mag de betreffende uitgegraven bodem niet meer leveren tot is voldaan aan de opgelegde voorwaarden die zijn overgemaakt bij de betekening van de tijdelijke schorsing. De externe controle wordt onverminderd verder gezet of verscherpt.

Definitieve schorsing : de exploitant mag geen uitgegraven bodem meer leveren. De externe controle door Grondbank vzw wordt stopgezet.

Vanaf het ogenblik dat vzw Grondbank aan een exploitant een dreiging tot schorsing overmaakt of een tijdelijke of definitieve schorsing beslist, en gedurende een periode van zes maanden daarna, kan de desbetreffende exploitant geen afvoerdocumenten aanvragen bij een andere bodembeheerorganisatie dan die bodembeheerorganisatie die zijn sanctie heeft betekend.

De vzw Grondbank zal de OVAM en de andere bodembeheerorganisaties op de hoogte brengen van de dreiging tot schorsing of effectieve schorsing van de opslagplaats van de betreffende exploitant.

© vzw Grondbank

Het zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur overnemen of kopiëren van deze uitgave of gedeelten ervan is verboden. Dit document is eigendom van de vzw Grondbank en vormt een onderdeel van haar traceerbaarheidssysteem. Het gebruik van dit document bij de milieuhygiënische controle van grondstromen is onderworpen aan de voorafgaandelijke toelating van de vzw Grondbank. Aangeslotenen bij de vzw Grondbank kunnen dit document gebruiken onder de voorwaarden zoals bepaald door de vzw Grondbank, en onder controle en toezicht van de vzw Grondbank. De vzw Grondbank houdt zich te allen tijden het recht voor om het gebruik van dit document te verbieden indien zou blijken dat dit document niet langer gebruikt wordt binnen het traceerbaarheidssysteem van de vzw Grondbank of indien het gebruik van het document niet volgens de voorwaarden van de vzw Grondbank gebeurt.